

БЪЛГАРИЯ: Списък за наблюдение към Група 2

България е държава-източник и в по-малка степен транзитна държава и крайна дестинация за мъже, жени и деца, подложени на сексуален трафик и принудителен труд. Тя остава един от основните източници на трафик на хора в ЕС. Български жени и деца са подложени на сексуален трафик в страната, както и в Европа, Русия, Близкия Изток и САЩ. Няколко НПО твърдят, че вътрешният трафик се увеличава. Български мъже, жени и деца полагат принудителен труд в Белгия, Кипър, Чехия, Германия, Гърция, Израел, Италия, Литва, Холандия, Норвегия, Испания, Швеция, Великобритания и Замбия, основно в селското стопанство, строителството и услугите. Български деца и хора с увреждания се експлоатират по улиците за просия и дребни кражби както в самата България, така и в Австрия, Гърция, Италия, Швеция и Великобритания. Ромски момичета са подложени на сексуален трафик в България. Корупцията в държавата създава среда, благоприятстваща някои от престъпленията, свързани с трафик.

Българското правителство не спазва изцяло минималните стандарти за ликвидиране на трафика, но полага значителни усилия в тази посока. Въпреки мерките, то не показва принципно увеличаване на усилията за борба с трафика в сравнение с предходния отчетен период; поради тази причина България е поставена в списъка за наблюдение към Група 2. През отчетния период бе отбелян спад във всички действия на държавата по наказателно преследване, закрила, превенция и координация във връзка с трафика. България остана един от най-големите източници на жертви на трафик в ЕС, но въпреки това правителството не финансира специализирани услуги за жертви на трафик. Двата държавни центъра за жени, жертви на трафик, прекратиха дейността си. Макар една община да осигури апартамент за настаняване след престой в кризисен център през месец ноември 2014 г., общият капацитет на страната за осигуряване на убежище и услуги бе минимален в сравнение с броя на установените жертви. Специализирани услуги за деца и мъже, жертви на трафик, не бяха налични. Координацията на национално ниво бе в застой поради липсата на ръководство, текучеството на персонала, структурните промени и цялостната политическа нестабилност. Властите разследваха и осъдиха значително по-малък брой трафиканти, като за повечето осъдени присъдите бяха условни. Правоохранителните мерки срещу длъжностни лица и полицейски служители, замесени в престъпления, свързани с трафик, нарастваха значително.

ПРЕПОРЪКИ ЗА БЪЛГАРИЯ:

Да се увеличат усилията за разследването, съдебното преследване и осъждане на трафиканти, особено уличени в трудов трафик, и наложените присъди за лишаване от свобода да бъдат ефективни. Да се осигури специализирана помощ, включително грижа в кризисни центрове, за мъже, жени и деца, жертви на трафик. Да се подобри координацията на национално ниво посредством действаща национална комисия и секретариат, както и изготвяне на актуализиран национален план за действие.

Проактивно набелязване, разследване, наказателно преследване и осъждане на длъжностни лица, замесени в трафик, и налагане на ефективни присъди. Осигуряване на услуги за всички мъже, жертви на трафик, включително помощ за реинтергация и правни услуги. Организиране на специализирани обучения за прокурори и съдии, работещи с жертви на сексуален трафик. Създаване на подробна база данни на престъпленията, свързани с трафик, и установените, пренасочени и подпомогнати жертви. Осигуряване на държавни средства за кампании за повишаване на информираността, включително и за разяснителни дейности в ромските общности.

НАКАЗАТЕЛНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

Властите не реализираха напредък в усилията по прилагане на закона, тъй като изправиха пред съда и осъдиха значително по-малък брой трафиканти, чито присъди в повечето случаи бяха условни. Член 159 от българския Наказателен кодекс забранява всички форми на трафик, като предвижда наказания в размер от 2 до 15 години лишаване от свобода. Тези санкции са достатъчно строги и съизмерими с онези, предвидени от закона за тежки престъпления, като изнасилване. През 2014 г. властите започнаха 81 разследвания за сексуален трафик и шест за трудов, спрямо 82 за сексуален трафик и 12 за трудов през 2013 г. През 2014 г. бяха повдигнати обвинения на 43 лица за сексуален трафик и на 4 за трудов, спрямо 114 и 5, съответно, за 2013 г. Осьдените бяха 53 за сексуален трафик и един за трудов през 2014 г., спрямо 85 осъдени за сексуален и петима за трудов трафик през 2013 г. Също както и в предходни години, едва 18 от 53 лица, осъдени за сексуален трафик, получиха ефективни присъди. За разлика от предишни години, правителството не бе в състояние да предостави информация за размера на ефективните присъди, наложени на трафикантите; наблюдалите обелязаха, че е налице необходимост от подобряване на полицейската и съдебната статистика. Специализираният съд за организираната престъпност, създаден през 2012 г., стана по-активен по делата за трафик на хора. През месец юни 2014 г. той осъди лидера на трафикантска група и двамата му съучастници на лишаване от свобода. Наблюдателите съобщиха, че съдът е налагал по-малки наказания на трафикантите, когато жертвите им първоначално са се занимавали доброволно с проституция, макар според българското и международното право наличието на предшестващ опит в проституцията да няма отношение към последвалата експлоатация. Близо едногодишното бездействие на Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ доведе до намаляване на броя на делата за трафик, които стигат до съда. През месец февруари 2015 г. Парламентът отмени извършената реорганизация и върна дирекцията в системата на Министерство на вътрешните работи. Българските власти сътрудничиха с девет чужди държави по транснационални разследвания. Държавата осигури някои специализирани обучения за полицаи, следователи, прокурори и съдии.

Правителството демонстрира усилия за борба с причастността на длъжностни лица към престъпления, свързани с трафик. През месец август 2014 г. властите започнаха разследване на седем полицейски служители, обвинени за подкуп и изнудване, отчасти поради факта, че са искали подкупи от сводници; за сравнение, през 2013 г. не бяха

разследвани полициаи, спрямо пет такива разследвания през 2012 г. Разследвания на други полицейски служители в последните години включваха обвинения в привличане на жертви, насилиствено склоняване на жена към проституция и предупреждаване на трафиканти за планирани полицейски акции. Наблюдателите бяха на мнение, че полицията и прокуратурата рядко преследват крупни трафиканти, а действията срещу трафиканти, експлоатиращи български жертви в страната, са минимални. В допълнение наблюдалите твърдяха, че някои прокурори произволно снемат обвинения срещу заподозрени лица. През месец януари 2013 г. съдът наложи десетгодишна присъда на бивш общински съветник, обвинен, че е ръководил организирана престъпна група, замесена в трафик на хора; все още няма решение на съда относно обжалването на тази присъда.

ЗАКРИЛА

Държавата намали усилията си за закрила на жертвите и не им предоставяше адекватни услуги. През 2014 г. прокуратурата установи 409 жертви на сексуален трафик и 27 на трудов, спрямо 428 жертви на сексуален трафик и 56 на трудов за 2013 г. През 2014 г. властите установиха две чуждестранни деца, жертви на трафик. Наблюдателите бяха на мнение, че правоприлагашите органи не са в състояние ефективно да установяват жертвите, особено сред уязвимите бежанци, и отбелязаха, че гранична полиция, държавните институции за бежанците и консулските власти не са пренасочвали жертвите към организацията, предоставяща грижи за тях. Получената информация показва, че полицията не е проверявала проактивно за признания на трафик сред задържаните за проституция жени, а сред прокурорите и съдии е липсвало разбиране и съпричастност при взаимодействието им с жертви на сексуален трафик. Често от жертвите се изискваше да дават показания в присъствието на обвинения трафикант, а на трафикантите бе позволено да извършват очни ставки и разпитват жертвите с посредничеството на съда, включително относно техни минали сексуални връзки.

От януари до септември 2014 г. властите отпуснаха 69 000 лева (40 100 щ.д.) на НПО за управление на двата държавни кризисни центъра, което представлява намаление спрямо сумата от 116 313 лева (67 679 щ.д.) за 2013 г. Всеки кризисен център можеше да поеме до шест жени едновременно, а през 2014 г. настанените там жени бяха общо 16, спрямо 29, получили помош през 2013 г. Финансирането на двата центъра бе спряно през месец септември 2014 г. До този момент НПО предоставяха услуги на жертвите в двата национални центъра, включително медицинска и психиатрична грижа, както и помош за реинтеграция, като например подготовкa за интервюта за наемане на работа. През месец ноември 2014 г. община Бургас отвори апартамент като част от плана си за реинтеграция; жертвите можеха да остават в апартамента безплатно, макар че през отчетния период там нямаше жертви на трафик. През 2014 г. държавата управляваше 15 кризисни центъра за деца, жертви на насилие, които осигуряваха убежище и обща психологическа и медицинска грижа на деца, жертви на трафик. Властите осигуряваха фиксирана сума на дете, която, според Държавната агенция за закрила на детето, не бе достатъчна за покриване на нуждите на жертвите,

поддръжка на центровете и привличане на квалифициран персонал. Въпреки наредбата от 2012 г., според която кризисните центрове следва да бъдат специализирани съобразно вида насилие, никой от тях не е специализиран за жертви на трафик. На мъжете-жертви държавата не предлагаше специализирани услуги, включително правна помощ, съдействие за реинтеграция и убежище. Законът в България позволява на чуждестранни жертви, които сътрудничат на правоохранителните органи, да останат и работят в страната по време на наказателното производство преди депортирането им. Чуждестранни жертви, които изберат да не съдействат на разследванията за трафик, могат да останат в България 40 дни за възстановяване, преди да бъдат депатирани; периодът на възстановяване за чуждестранни деца-жертви е 70 дни. През отчетния период нито една жертва не получи компенсации; наблюдалите съобщиха, че процедурата за разглеждане на молби за компенсации продължава да бъде прекалено бюрократизирана и властите невинаги информират жертвите за правото им да търсят компенсации и правна помощ.

ПРЕВЕНЦИЯ

Правителството намали усилията си за предотвратяване на трафика. Координацията на национално ниво беше белязана от бездействие, тъй като междуведомственият координационен орган – Националната комисия за борба с трафика на хора – страдаше от текучество и продължителна липса на ръководство. Съществен контраст спрямо предходни години бе фактът, че през 2014 г. комисията проведе само една информационна кампания. Девет местни комисии продължиха да организират такива кампании, насочени към уязвимите групи, включително и учениците. Правителството прие национален план за действие за борба с трафика на хора, каквато бе ежегодната практика в предходни години. Планът обаче остана неприет до месец юли 2014 г., а до края на отчетния период не бе приет и план за 2015 г. През месец март 2015 г. ВКБОН призова българските власти да разследват твърденията, че гранична полиция редовно отблъска лица, търсещи убежище, често силово, включително представители на язидското малцинство, които са в особено висок риск от трафик в Сирия и Ирак. Държавата осигури обучение за борба с трафика на хора за своите дипломатически служители, насочено към предотвратяване на тяхно участие или способстване на този род престъпления. Властите демонстрираха усилия за намаляване на търсенето на комерсиаленекс.